

Asia: VN/6450/2019

Esitys alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

I Keskeiset ehdotukset

- Kommentteja ja näkemyksiä lakiuudistuksen keskeisistä ehdotuksista**

Perusteluissa ehdotetaan luopumaan käytännöstä, joka mahdollistaa tuensiirron toisen toimijan käyttöön erittäin vähäisen käytön nojalla.

Tuensiirroilla on todettu olevan ESR-rahoituksen toimintalinjalla 5 erityisen käyttötarkoitus siitä huolimatta, että tuensiirtojen kokonaisvolyymi on ollut vähäinen rakennerahastojen kokonaisrahoituksen kannalta tarkasteltuna.

Tuensiirtoja on käytetty eri puolilla Suomea osana kansalaistoimijälähtöistä kaupunkikehittämistä mahdollistamaan innovatiivisia toimia sellaisille pienille ja paikallisille toimijoille (esim. kaupunginosayhdistyksille), joilla ei ole ollut riittävää osaamista tai muuta mahdollisuutta ottaa ESR-hankkeen hallinnollista taakkaa kantaakseen. Näillä toimilla on mahdollistettu usein syrjään jäävien ryhmien, esimerkiksi nuorten, osallistumista elinympäristönsä kehittämiseen.

Jos tuensiirtomahdollisuus poistuu seuraavalla ohjelmakaudella, haittaa se lakiehdotuksen edellä mainittujen yhtäläisten toimintamahdollisuuksien ja koko väestön hyvinvoinnin sekä moninaisuuden hyödyntämisen tavoitteiden toteuttamista.

Olisiko vähäisen käytön syy ollut se, että mekanismia ei ole kovin hyvin laajemmin tunnistettu? Jos tämä tukimahdollisuus esitettäisiin esim. samassa tilanteessa, missä esitellään flat rate, ja lump sum kustannusmallit, niin ehkä tämä olisi saanut enemmän huomiota ja käyttöä.

Eli toivomme, että tämä mahdollisuus säilytetään.

II Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (Toimeenpanolaki)

- **Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 3 §)**

Kyllä

- **Ovatko alueiden kehittämisen tavoitteet selkeät ja kestävät pitkällä aikavälillä? (2 §)**

Kyllä riittävästi. Toki on muitakin ympäristöllisiä haasteita, kuin pelkästään ilmastonmuutos. Lienee kuitenkin niin, että ympäristön edistämiseen ja ekologian monimuotoisuuteen on olemassa muut rahastot.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

-

- **Ovatko viranomaisten vastuut ja roolit selkeästi määritelty?**

Kyllä.

- **Saako 15 §:stä kokonaiskuvan maakuntien liittojen alueiden kehittämiseen liittyvistä tehtävistä?**

Laaja kuvaus - Ohjaako tämä maakuntia uusiin tehtäviin?

- **Onko maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) rooli, tehtävät ja päätöksenteko selkeästi määritelty? (17, 18 ja 19 §)**

On.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

Ei muita huomioita.

- **Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan erityisohjelmista (osaamiskeskusohjelma (OSKE, vuosina 1994–2013), aluekeskusohjelma (AKO, v. 2001–2009) ja viimeisimpänä koheesio- ja kilpailukykyohjelma (KOKO, v. 2010–2013). Näkemyksiä ehdotuksesta tai ohjelmien tarpeesta jatkossa? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 30 §)**

Ei huomioita näistä.

- **Onko maakuntaohjelman asemasta säädetty riittävästi? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 34 §)**

Ei huomioita.

- **Näkemyksiä ehdotuksesta luopua maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 33 §)**

Ei huomioita.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 3

Ei suoraan lakiin.

Todettakoot kuitenkin, että maakuntaohjelmat ja se neuvotteluprosessi, mikä niihin liittyy, sekä ylipäättään maakuntien toiminta on kansalaisen/kuntalaisen ja asiakkaan näkökulmasta, ehkä jonkin verran kryptinen. Ehkäpä joissakin tilanteissa olisi myös hyvä löytää asiakas/kansalaisnäkökulma maakuntien liittojen toimintaan.

Ehkäpä täytyisi tukea monitahoisemmin, että näihin maakunnallisiin entiteetteihin ja niiden prosesseihin osallistuminen olisi kattavampaa. Jotenkin ne pitäisi tehdä paremmin myös kuntalaisia kiinnostaviksi.

Sosiaali- ja terveysjärjestöjen edustajien kattava osallistuminen voisi olla tuettava asia, koska näitä kansalaisjärjestöjä löytyy, joka kunnasta.

- **Ovatko eri viranomaistahot ja yhteistyöohjelmien hallinnointi määritelty selkeästi?**

Ei huomioita.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

Ei huomioita.

- **Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä. Näkemyksiä luopua äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 47 §:n 2 mom.)**

Ei huomioita.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

Ei huomioita.

III Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (Rahoituslaki)

- **Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 2 §)**

Ovat.

- **Onko viranomaisten toimivalta määritelty selkeästi?**

Ovat.

- **Onko toimivallasta välittävänä toimielimenä säädetty riittävästi?**

Ei kommenttia.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

Omarahoitusosuus 18 § jne. pohdituttaa hiukan. Sosiaali- ja terveysjärjestöille mahdollistui ESR haku, kun STEA rupesi myöntämään omarahoitusosuutta kuluvalle kaudella. Muutos tapahtui silloin, kun STEA oli vielä Raha-automaattiyhdistys (RAY). STEA on nykyään hallinnoltaan STM:n alainen, mitä se ei vielä ollut, kun RAY myönsi omarahoitusosuutta, mutta hankkeet saivat edelleen myös STEA aikana omarahoitusosuutta.

Poikkeuksellisesti STEA on nyt lopettanut omarahoitusosuuden myöntämisen, koska taloudellinen tilannekuva on muuttunut äkisti koronakriisin aikana.

Onko jatkossa olemassa sosiaali- ja terveysjärjestöille tahoja, kuten STEA nyt, joka voi myöntää omarahoitusosuutta ESR-hankkeille?

Vaikuttaako se uudella kaudella, että STEA on osa STM:n apparaattia, miten omarahoitusosuus tulkitaan? Voiko STM myöntää 80 % ESR-rahoituksen ja STEA 20 % ESR avustuksen?

Onko siis 18 § osalta valtioneuvoston tehtävänä määritellä jatkossa, miten esimerkiksi STEA hoitaa omarahoitusosuusasian?

Lienee sanomattakin selvää, että toivomme, että yleishyödyllisille järjestötoimijoille, jotka eivät lähtökohtaisesti toimi liiketaloudellisesti tai elinkeinotoiminnan puitteissa, olisi myös mahdollista turvautua ESR-rahoitukseen siten, että avustus kattaa 100 % hankkeen kulut.

- **Onko tukimenettelystä säädetty selkeästi ja riittävällä tasolla?**

Tässä on määritelty pitkälti tuen hakijan velvollisuuksia. Voisiko tässä kuitenkin olla huomioitu myös tuen antajan (välittävien toimielinten) velvollisuudet nykyistä paremmin? 27 § Tuen maksaminen - herättää kysymyksen mikä on "aiheellinen viivästyminen?"

Velvollisuutena voisi olla esimerkiksi käsitellä maksut kohtuullisessa ajassa. Jos tällainen velvoite, että esimerkiksi maksut tulee käsitellä 14 vrk sisällä olisi, niin tukien saajien kassa ei tarvitsisi olla niin iso.

Tällä hetkellä saatetaan odottaa yli 3 kk., että maksuhakemukset käsitellään. Tämä saattaa aiheuttaa merkittäviä huolia pienemmissä toimijoissa. Monesti rahan käytön ja avustuksen saamisen väli voi hyvinkin olla yli 6 kk. Tämä toimii merkittävänä esteenä, että pienemmät toimijat hakisivat ESR-rahoitusta.

Jos laki velvoittaisi tähän, niin hallinnolliset resurssit olisi eri välittävillä toimielimillä (tai toimivaltaisilla viranomaisilla) riittävät.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

Ei muuta.

Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 3

Ei kommentoitavaa.

- **Onko erillinen luku kansallisen vastinrahoituksen erityissäännöksistä tarpeellinen?**

Ei huomioita.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

Ei huomioita.

- **Onko eri viranomaisten tarkastusoikeudet määritelty selkeästi?**

Ei kommentoitavaa.

Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

Ei kommentoitavaa.

Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 6

Ei kommentoitavaa.

IV Mitä muuta haluatte sanoa alueiden kehittämistä ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa ja hankkeiden rahoittamista koskevan lainsäädännön uudistamisesta?

Kommentit ja näkemykset

Kiitos, ja hyvää kesää!

Haapakoski Jukka

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö - TVY ry - Nykyään virallinen nimi on Työttömien Keskusjärjestö ry